

**GYULAI ERKEL FERENC
GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM**

**HELYI TANTERV
LAIKUS ÚJRAÉLESZTÉS OKTATÁSA
PILOTPROGRAM KERETÉBEN
TESTNEVELÉS TANTÁRGY KERETÉBEN
10. ÉVFOLYAM**

2025

Időtartam összesen: 15 x 45 perc (célszerű a szorosan összetartozó oktatási részek tömbösítése, lehetőség szerint csoportbontásban)

Tanulói korosztály: 10. évfolyam: 15-17 évesek

Téma: Laikus újraélesztés (BLS) és félautomata defibrillátor (AED) használata

A tematikus egység mottója: „*Mondd el és elfelejtem, mutasd meg és emlékezetembe vésem, csinálom és megtanulom*” (Confucius)

Cél: A diákok, a laikus újraélesztési ismeretek elsajátításával olyan ismeretek birtokába jussanak néhány óra alatt, mellyel mások életét menthetik meg. Mindenki felelős embertársaiért, családtagjaiért, s ezen tudás birtokában, adott helyzetben, segítségére lehetnek az esetlegesen bajba jutott embereknek. A személyes érintettség lehetősége mindig elgondolkoztatja a diákokat, hiszen mint tudjuk, napjainkban a vezető (globális) halálok, a szív és érrendszeri betegség. A hirtelen szívhalál (keringésmegállás) megmentésének esélye nagymértékben függ a beavatkozás gyorsaságától. Minél hamarabb történik meg az újraélesztés, annál nagyobb az esély a túlélésre. Az azonnali újraélesztés (mellkaskompresszió és szükség esetén defibrilláció) kritikus fontosságú az agy és más létfontosságú szervek károsodásának megelőzésében. Ezért fontos, hogy mindenki megtanulja az újraélesztés lépéseit, így közterületen, vagy közvetlen környezetében jelentkező hirtelen keringésleállás esetén a mentő kiérkezéséig fenn lehet tartani a szervezet oxigénellátottságát.

1–2. óra – Elméleti oktatás diavetítéssel

Időtartam: 2 x 45 perc

Cél:

- A tanulók ismerjék meg a laikus újraélesztés fő lépéseit
- Értsék meg a segítségnyújtás és gyors cselekvés fontosságát
- Ismerjék a BLS protokollt és az AED használatának alapelveit

Tartalom:

- Biztonságos helyszín, reakcióellenőrzés, segélyhívás
- Légzésvizsgálat, mellkaskompresszió, befűvés
- AED működési elve, használatának indokai
- Stabil oldalfekvés elméleti háttere

Módszer:

- Frontális előadás a következő diavetítés alapján:
[ERC 2017 – BLS Provider Lecture PDF](#)
- Interaktív kérdés-felelet
- Drámapedagógiai eszköz: szerepjáték – "Hogyan hívsz mentőt 112-n?"

Eszközök: Projektor, laptop, tábla, vetített anyag

3–6. óra – Gyakorlati bemutatás és alkalmazás

Időtartam: 4 x 45 perc

Cél:

- A BLS lépéseinek gyakorlati bemutatása (mellékletben a lépések)
- Az újraélesztési mozdulatok alaptechnikáinak elsajátítása

Tartalom:

- Helyszínbiztosítás, reakcióellenőrzés, légzésvizsgálat, segítség hívása, mentők értesítése
- 30 kompresszió – folyamatos, hatékony mellkaskompresszió
- Teljes BLS protokoll gyakorlása páros és csoportos munkában

Módszer:

- Demonstráció bábun
- Páros gyakorlás rotációval
- Drámapedagógiai szituáció: „Mi történik, ha valaki összeesik az iskolaudvaron?” – szereposztás, improvizáció

Eszközök: Ambu babák, szőnyeg, megfelelő ritmusú zene, (<https://www.youtube.com/watch?v=fNFzfwLM72c>)

7–10. óra – AED használatának gyakorlati alkalmazása

Időtartam: 4 x 45 perc

Cél:

- Az AED használatának lépései és szabályai
- Kombinált BLS (alapszintű újraélesztés) + AED szituációk begyakorlása

Tartalom:

- AED bekapcsolása, elektródák felhelyezése
- Sokkolás előtti biztonság, hangutasítások követése
- Újraélesztési protokoll AED-vel kombinálva

Módszer:

- Tanári bemutató
- Kis létszámú csoportos gyakorlás forgószínpadszerűen
- Drámapedagógiai szituáció: "Egy sportoló összeesik az edzésen" - tanulók szerepek szerint cselekednek (pl. hívó, segítő, AED kezelő)

Eszközök: Oktató AED készülékek, bábuk, metronóm, vagy zenelejátszó

11–12. óra – Stabil oldalfekvés bemutatása és gyakorlása, Heimlich-fogás alkalmazása fulladás esetén

Időtartam: 2 x 45 perc

Cél:

- A tanulók sajátítsák el a stabil oldalfekvés kivitelezését
- Képesek legyenek alkalmazni ezt eszméletlen, de lélegző személy esetén

Tartalom:

- Stabil oldalfekvés lépéseinek elméleti ismertetése
- Gyakorlás páros munkában – szerepcsere
- Kiegészítő kérdések: mikor alkalmazzuk, milyen kockázatokkal

Módszer:

- Páros munka (élő modellen)
- Tanári bemutatás
- Drámapedagógia: "Kolléga összeesik a tanáriban" – rövid jelenet eljátszása stabil oldalfekvés végrehajtásával

Eszközök: Szőnyegek, takarók

Heimlich- fogás alkalmazása - Idegen test okozta légúti elzáródás kezelése

Cél: A tanulók megtanulják felismerni a légúti elzáródást, és biztonságosan alkalmazni a Heimlich-féle hasi lökésorozatot.

Tartalom:

Fulladás jelei: kétségbeesett levegővétel, köhögési képtelenség, száj elé tett kéz, elkékült arc

Segítségkérés: Hangos kérdés: „Fulladsz? Segíthetek?”

Heimlich-manőver lépései:

- Segítségkérés biztosítása (mentő hívása)
- Hátbaütés (5 alkalommal lapockák közé)
- Hasi lökésorozat: A sértett mögé állva, két kézzel alulról felfelé történő hirtelen nyomás a köldök és szegycsont között
- Gyermeken, csecsemőknél más technika alkalmazása
- Gyakorlati bemutató párban (műanyag oktatóbabán vagy szimulációs eszközön)

Drámaelem: Szituációs játék – „Ebéd közben egyik osztálytárs fuldokolni kezd”

Megjegyzés: A Heimlich-féle manővert kizárólag akkor szabad alkalmazni, ha az illető nem tud levegőt venni, és köhögni sem képes!

13–15. óra – Elméleti és gyakorlati ellenőrzés, értékelés

Időtartam: 3 x 45 perc

Cél:

- A megszerzett tudás ellenőrzése, visszacsatolás
- A tanulók képesek legyenek önállóan végrehajtani a teljes BLS + AED protokollt
- A tanár képet kapjon a tanulók tudásáról és készségeiről

Tartalom:

- Írásbeli elméleti teszt (15 kérdés, feleletválasztós – lásd melléklet)
- Gyakorlati „vizsga” (BLS + AED + stabil oldalfekvés)
- Csoportos dráma-szituációs értékelés (összeesés–segélyhívás–újraélesztés)

Módszer:

- Egyéni írásbeli munka
- Páros/csoportos gyakorlati bemutató
- Szituációs szerepjáték, tanári értékeléssel

Eszközök:

- Tesztlap, értékelőlap (mellékelve)
- BLS baba, AED készülék
- Stabil oldalfekvéshez szükséges eszközök

Módszertani és szervezési javaslatok:

- **pilotintézményi szempont:** minden tanóra dokumentálása, fotókkal/videóval archiválás, pedagógiai reflexió vezetése
- **tanulók előzetes felkészítése:** már a program előtt felmérhetjük a tanulók előzetes tudását és attitűdjét kérdőívvel vagy beszélgetéssel
- **külső szakértők bevonása:** egy-egy óra alkalmával mentős, védőnő, egészségügyi dolgozó meghívása vendégként, előadóként, hitelesítőként
- **projektalapú zárás:** a 15. órára a tanulók készíthetnek rövid bemutatókat/plakátokat/videókat a tanultakról
- **csoportdinamikai szempontok figyelembevétele:** a páros vagy kiscsoportos gyakorlatoknál rotáljuk a szerepeket, mindenki legyen segélynyújtó
- **szimulációs eszközök használata:** próbáljuk meg az életszerűség kedvéért az iskolai környezetet is bevonni (pl. folyosó, tornaterem, udvar)
- **szülői tájékoztató:** külön levélben vagy fogadóórán ismertessük a program célját, szerepét, előnyeit
- **biztonsági protokoll bevezetése:** az újraélesztési bábuk fertőtlenítését, a maszkhasználatot mindig kötelező jelleggel kérjük számon
- **digitális kiegészítők:** a tanulók számára ajánlható mobilos alkalmazások (pl. angol: BLS trainer, First Aid; magyar EESZT vagy MeNTA – Mobil EgészségNapló és Tájékoztató; KardioNapló; Dcont vércukornapló; DiabTrend – Diabétesz Napló appok) otthoni gyakorláshoz

Mellékletek:

1. BLS lépései
2. Elméleti teszt – 15 kérdés
3. Megoldókulcs a teszthez

1. sz. melléklet

BLS protokoll

- biztonságos helyszín (?) körülnéz
- eszméletvizsgálat (megszólítás, megrázás)
- légút biztosítása (fej hátra – áll előre)
- légzés és keringés vizsgálata (10 mp, érez/hall/néz/tapint)
- segítségkérés, mentő hív(at)ása
- mellkasi kompresszió mellkas közepén, 100-120/perces frekvencia, 5-6 cm mélység teljes felengedés egyenletes mozgás, 30 kompresszió lélegeztetés légút biztosítása (fej hátra – áll előre)
- 2 hatásos befúvás, majd gyorsan folytatja a kompressziót 30:2 arányban

2. sz. melléklet

Laikus újraélesztés – Elméleti teszt (10. évfolyam – Testnevelés óra)

Osztály:

Tanuló neve:

Dátum:

Tanár aláírása:

Téma: Laikus újraélesztés – Elméleti tudásfelmérés

Időtartam: 20–25 perc

Típus: Feleletválasztós teszt

Teszt – 15 feleletválasztós kérdés

Jelöld be az egyetlen helyes választ (a, b, c vagy d)!

1. Mit jelent a BLS rövidítés?

- a) Basic Life Support
- b) Blood Level Standard
- c) Breathing Lung System
- d) Basic Lung Support

2. Hány másodpercig tart a légzésvizsgálat?

- a) 2 mp
- b) 5 mp
- c) 10 mp
- d) 15 mp

3. Mi az újraélesztés helyes sorrendje?

- a) Hívás–Légzésvizsgálat–Kompresszió
- b) Biztonság–Reakcióellenőrzés–Segélyhívás–Légzésellenőrzés–BLS
- c) Légzés–Kompresszió–Hívás
- d) Kompresszió–Hívás–Légzésvizsgálat

4. Mennyi a mellkaskompresszió ajánlott frekvenciája felnőtt esetén?

- a) 60/perc
- b) 80/perc
- c) 100–120/perc
- d) 150/perc

5. Mi a megfelelő mellkaskompresszió mélysége felnőtt esetén?

- a) 2 cm
- b) 3–4 cm
- c) legalább 5 cm, de legfeljebb 6 cm
- d) több mint 7 cm

6. Mit jelent az AED?

- a) Automatikus EKG Diagnosztika
- b) Automata Egység Defenzíva
- c) Félautomata Defibrillátor
- d) Automatikus Elsősegély Doboz

7. Milyen gyakran kell váltani mellkaskompresszió végzése közben?

- a) 1 perc
- b) 2 perc
- c) 3 perc
- d) 5 perc

8. Miért fontos a mentőszolgálat korai értesítése?

- a) Mert ők jobban értenek hozzá
- b) Hogy segítséget küldjenek és tanácsot adjanak
- c) Hogy időben elindulhasson a mentés
- d) b + c együtt

9. Hogyan ellenőrizzük az eszméletet?

- a) Megnézzük, lélegzik-e
- b) Megkérdezzük: "Jól van?" és vállát megrázzuk
- c) A pulzusát tapintjuk
- d) Először AED-t alkalmazunk

10. Mikor alkalmazzuk a stabil oldalfekvést?

- a) Ha az illető lélegzik, de eszméletlen
- b) Ha nem lélegzik
- c) Ha mellkasi fájdalma van
- d) Ha nyitva van a szeme

11. Mennyi befúvás javasolt egy ciklusban?

- a) 3
- b) 1
- c) 2
- d) 4

12. Mik a segélyhívás legfontosabb elemei?

- a) Név, esemény, helyszín
- b) Időpont, életkor
- c) Személyes adatok
- d) Kórtörténet

13. Az AED használata során mit NEM szabad csinálni?

- a) Megfogni a beteget sokkolás közben
- b) Felragasztani az elektródákat
- c) Bekapcsolni az AED-t
- d) Követni az utasításokat

14. Mi a teendő, ha az AED azt mondja: "Sokk nem javasolt"?

- a) Leállítjuk a folyamatot

- b) Folytatjuk a mellkaskompressziókat
- c) Kivesszük az elektródákat
- d) Újraindítjuk az AED-t

15. Hány ciklus után kell újraértékelni az állapotot?

- a) 2 perc
- b) 5 ciklus
- c) Ha a beteg mozog
- d) a + b

3. sz. melléklet

Teszt megoldókulcs (tanári példány)

Kérdés	Helyes válasz	Magyarázat
1.	a) Basic Life Support	Alapszintű életfenntartás
2.	c) 10 mp	Max. 10 másodperc légzésvizsgálat
3.	b) Biztonság–Reakció–Segélyhívás–Légzés–BLS	Ez az ERC-féle sorrend
4.	c) 100–120/perc	Hatékony keringés biztosítása
5.	c) ≥ 5 cm, ≤ 6 cm	Ez a biztonságos és hatékony mélység
6.	c) Félautomata Defibrillátor	AED jelentése
7.	b) 2 perc	Ilyenkor javasolt váltani
8.	d) b + c	Mentés elindítása + tanácsadás
9.	b) Reakciókérdés + vállrázás	Alapszintű eszméletellenőrzés
10.	a) Lélegző, de eszméletlen személy	Stabil oldalfekvés indikációja
11.	c) 2	30:2 arány javasolt
12.	a) Név, esemény, helyszín	Legfontosabb információk
13.	a) Ne érintkezzünk sokkolás alatt	Életveszélyes
14.	b) Kompressziók folytatása	Ha nincs sokk, újraélesztés megy tovább
15.	d) a + b	2 perc $\approx$ 5 ciklus után újraértékelés